Тетяна Стоянова
к. філол. н., викладач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

РЕКВІЗИТИ ДОКУМЕНТІВ ІЗ ЗАХИСТУ ПРАВ НА ОСВІТУ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД

Ключові слова: *титул, преамбула, міжнародний документ.*

Актуальність дослідження зумовлена зростанням важливості міжнародних документів в межах постійного та стрімкого розвитку міжнародної співпраці та забезпечення прав людини на освіту. Структура юридичного документа є ключовою для упорядкування змісту угоди, її цілісності та єдності, вона має забезпечити «правильне поєднання цілей та принципів з конкретними постановами, що мають забезпечити їх реалізацію» [Кучик О. С. 2017: 91], тому важливою умовою при перекладі документів із захисту прав на освіту є точне відтворення всіх її реквізитів.

Методами проведення дослідження послугували структурний підхід, лінгвістичне спостереження та елементи зіставного аналізу.

Результати і обговорення. Першим та постійним реквізитом міжнародних документів ЮНЕСКО із захисту прав на освіту, а саме декларацій, конвенцій та резолюцій є титул, який містить офіційну назву документа. Раніше назва входила до преамбули, проте в останні роки її стали виділяти окремо, оскільки вона «допомагає визначити об'єкт і цілі договору, відповідно до яких тлумачать його зміст» [Кучик О. С. 2017: 91]. Титул документів, що досліджуються, не завжди має однакову форму; як правило, на першому місці подано повну офіційну назву ЮНЕСКО мовою документа; якщо один документ укладений декількома мовами, то наводяться назви всіма мовами, що є в документі, як це наведено, наприклад в наступних юридичних документах: *Declaration of Berlin – 柏林宣言, Resolutions (twenty-eight Session, Paris, 25 October to 16 November 1955) – 决议（第二十八届会议，巴黎，1995 年 10 约 5 日 – 11 月 16 日）*; *Asia-Pacific Regional Convention on the Recognition of Qualifications in Higher Education – 亚洲及太平洋地区承认高等教育资历公约.* Часто міжнародні документи можуть бути названі за місцем та датою проведення, наприклад, (*Qingdao Declaration (2015) – 青岛宣言 (2015).* Як зазначено у Віденській конвенції, назва договору не впливає на його юридичну силу, проте назва документа може вказувати на належність до нормативно-правових документів, а саме, конвенцій, пактів, декларацій, резолюції тощо [Лукашук И. И. 2001: 51] та відтворення їх є обов'язковим у зв'язку з інформацією яку вони несуть.

Наступним реквізитом міжнародного документа є преамбула, яка є вступною частиною документа. Преамбула є змінним реквізитом, проте у досліджуваних документах, зустрічається завжди, вона сприяє «закріпленню офіційних цілей, принципів договору та мотивів його заключення. Преамбула може бути традиційною (повною) та сучасною (спрощеною) та складається з

набору назв держав або органів, що укладають договір [там само]. Наприклад:

«*We, Ministers, leading officials of multilateral and bilateral agencies, senior representatives of civil society and private sector organisations, gathered at the invitation of the Director-General of UNESCO and of the Minister of Environment and International Development of Norway, in Oslo from 16 to 17 December, for the Eighth Education for All (EFA) High-Level Group Meeting…*»

«*我们，各国部长、多边和双边机构的负责人、民间社会组织和私营部门组织的高级代表应联合国教科文组织总干事和挪威环境与国际开发部部长的邀请，于 2008 年 12 月 16-17 日在奥斯陆举行了第八次全民教育（EFA）高层小组会议……*»

Як ще один приклад можна навести наступний витяг:

«*The States of Asia and the Pacifie, Parties to this Convention…*»

«*本公约亚洲和太平洋地区各缔约国……*»

Преамбула містить передумови до укладення договору (детально викладені мета та принципи співпраці сторін, передає план дій, даються посилання на інші міжнародні документи для наголошення важливості договору, що укладається); мотиви укладання договору та його цілі: пояснення, заради чого укладений договір; вираження рішення укласти договір, офіційне затвердження цілей та принципів тощо [Лукашук И. И. 2001].

Висновки. У ході дослідження було виявлено, що частіше за все досліджуються проблеми відтворення основної частини та заключних постанов, проте не менш важливим є знання особливостей відтворення титулу та преамбули, які несуть також суттєву інформацію про документ. Основними труднощами при їх відтворенні є переклад назв, часових позначень, назви інших документів або конференцій тощо, що зумовлено відмінностями структури англійської та китайської мов.

Литература (References)

1. Кучик О. С., Кучик Г. Б. (2017) Формування концепту «міжнародні організації» в системі наукових дисциплін: концептуальні засади дослідження. *Вісник Львівського університету. Серія Міжнародні відносини*, 42, 84–96.

2. Лукашук И. И. (2001) Форма международных договоров. М. : СПАРК, 111 с.

Ольга Шерстюк

кандидат технічних наук, доцент, старший викладач кафедри «Філологія»,
Одеський національний морський університет
Одеса, Україна

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ ЛЕКСИЧНИХ ПРОБЛЕМ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Ключові слова: *науково-технічна література, терміносистема, калькування, жаргонізми.*

Важлива особливість сучасного етапу науково-технічного прогресу полягає у взаємному проникненні спеціальної термінології з одних галузей знань в інші. У зв’язку з цим нашу увагу привернула сфера інформаційних технологій,